Datum raad	10 mei 2022	Zaaknummer	2046099
Datum college	5 april 2022		
		Portefeuille	Infrastructuur, duurzaamheid, winkelcentra H.G.W.M. van Rooijen
Onderwerp	Nota Bodembeheer en Bodemkwaliteitskaart		

Samenvatting
In het Besluit bodemkwaliteit ligt vast dat toepassing van grond of baggerspecie alleen is toegestaan als wordt voldaan aan de locatie-eisen van de bodemkwaliteitsklassen ‘wonen’ en ‘industrie’ en ‘landbouw/natuur’ (achtergrondwaarden). Het vaststellen van deze bodemkwaliteitsklassen voor de gemeente Meierijstad met daaraan gekoppeld een Nota bodembeheer is regionaal opgepakt. Dat biedt voordelen zoals:

- Eenduidigheid van beleid binnen de regio, waardoor de voorspelbaarheid wordt vergroot.
- Verlaging van de administratieve lasten: door een regionaal beheergebied en een regionale bodemkwaliteitskaart kan – onder voorwaarden – de bodemkwaliteitskaart binnen de regio als bewijsmiddel voor de milieuhygiënische kwaliteit worden gebruikt.
- Verlaging van de administratieve lasten stimuleert hergebruik binnen de regio, waardoor transport van grondstromen over grotere afstanden minder aantrekkelijk wordt.
- Het stimuleren van hergebruik leidt tot minder aanspraak op grond uit primaire winningen.

De bodemkwaliteitskaart en de Nota bodembeheer geven aan:

1) hoe en waar vrijgekomen grond en baggerspecie mag worden opgeslagen, hergebruikt of toegepast;
2) hoe invulling wordt gegeven aan het bodemsaneringsbeleid;
3) hoe bodemkwaliteit wordt getoetst bij de activiteiten bouwen en ruimtelijke planvorming.

Voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie geldt sinds 2019 een tijdelijk handelingskader. De verwachting is dat dit in de loop van 2022 een definitief handelingskader wordt. Op basis van een wijziging van het Besluit bodemkwaliteit is het gemeenten toegestaan een Nota bodembeheer voor PFAS, alsmede een bodemkwaliteitskaart PFAS vast te stellen.

Relatie met programmabegroting en/of Mijlpalen van Meierijstad
Programma Volksgezondheid en milieu; 7.4 Milieubeheer

Behandeling in commissie
21 april 2022

Ontwerpbesluit gemeenteraad
De raad besluit vast te stellen:
- de Nota bodembeheer en Nota bodembeheer PFAS
- de Regionale Bodemkwaliteitskaart en Bodemkwaliteitskaart PFAS

Waarom naar de raad
Op grond van art. 44 van het Besluit bodemkwaliteit is de raad bevoegd om de Nota bodembeheer en de bodemkwaliteitskaart vast te stellen.

Aanleiding
De wet- en regelgeving voor het tijdelijk opslaan en het toepassen van grond en baggerspecie is geregeld in het Besluit bodemkwaliteit. Het is niet zonder meer toegestaan om grond en baggerspecie ergens te ontgraven en op een andere plaats toe te passen of het tijdelijk op te slaan. Voorkomen moet worden dat het tijdelijk opslaan en het toepassen van grond en baggerspecie de ontvangende bodem verontreinigt en risico's vormt voor het (toekomstige) bodemgebruik. In het Besluit bodemkwaliteit zijn hiervoor bevoegdheden en verantwoordelijkheden neergelegd bij lokale overheden. Zo biedt het Besluit gemeenten de bevoegdheid om een Nota bodembeheer en een bodemkwaliteitskaart vast te stellen.

De Nota bodembeheer geeft aan hoe vrijgekomen grond en baggerspecie mag worden opgeslagen (tijdelijk), hergebruikt of toegepast; hoe invulling wordt gegeven aan het bodemsaneringsbeleid en het beleid bij de activiteiten bouwen en ruimtelijke planvorming. Ook zijn regels en procedures voor dit beleid geformuleerd. De Nota bodembeheer is bedoeld voor professionele partijen: grondverzet van 50 m3 of meer (ter illustratie: dat zijn 2 kiepwagens). De colleges van de voormalige gemeenten Veghel en Schijndel hebben in het verleden al een eerdere versie van deze beleidsdocumenten vastgesteld.

Voor het duurzaam hergebruiken van grond en het gebruiken van de bodemkwaliteitskaarten als bewijsmiddel voor de vrijkomende grond en de ontvangende bodem is het van belang om een nieuwe Nota bodembeheer en bodemkwaliteitskaart voor geheel Meierijstad vast te stellen.

De voorliggende Nota bodembeheer beoogt het volgende:
- Het stellen van een kader voor het duurzaam en efficiënt hergebruik van grond binnen de regio.
- Het beleidsmatig verankeren van het zogenaamde meersporenbeleid. Het meersporenbeleid beoogt de aanpak van de bodemverontreiniging te combineren met de ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied. De bodemkwaliteit dient bepaald te worden bij een omgevingsvergunning voor het bouwen/milieu, bestemmingsplannen, grondverzet en in situaties waarbij gesaneerd moet worden. Door bij al deze procedures dezelfde bodemkwaliteitseisen te stellen, wordt invulling gegeven aan het meersporenbeleid. Bovendien is het mogelijk om binnen de regio de bodemkwaliteitskaart in combinatie met een vooronderzoek conform NEN 5725 te gebruiken als bewijsmiddel binnen het meersporenbeleid. Dit betekent dat niet alleen voor grondverzet maar dat onder voorwaarden

ook bij omgevingsvergunningen voor het bouwen/milieu, bestemmingsplannen, de bodemkwaliteitskaart in combinatie met een vooronderzoek conform NEN5725 als bewijsmiddel kan dienen.

Gezamenlijk met de vaststelling van de Nota bodembeheer wordt ook de regionale bodemkwaliteitskaart vastgesteld.

Argumenten

1.1 Voorkomen bodemverontreinigingen

Preventie van bodemverontreiniging is gericht op het voorkomen van nieuwe verontreinigingen en bevat het geheel aan voorzieningen en maatregelen die getroffen worden om het ontstaan van verontreiniging zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Zo beschrijft de Nota bodembeheer hoe moet worden omgegaan met bedrijfsmatige activiteiten, die gezien hun aard en omvang een bedreiging vormen voor de bodemkwaliteit. Daarnaast geeft de Nota bodembeheer aan welke welke handelingen er moeten c.q. mogen plaatsvinden met de toepassing van vrijkomende grond en welke bewijsstukken hiervoor nodig zijn. Daarmee wordt het toepassen van vervuilde grond op een schone bodem voorkomen.

1.2 Beheren en verbeteren aanwezige bodemkwaliteit

Beheer van de bodemkwaliteit is gericht op het faciliteren van verantwoord grondverzet. Onder verantwoord grondverzet wordt verstaan: "zoveel mogelijk grond binnen de regio hergebruiken zonder daarmee de duurzaamheid van de bodem te belemmeren". Uitgangspunt hierbij is dat de lokale bodemkwaliteit niet verslechtert (het 'standstill-principe').

Om het toepassen van grond of baggerspecie binnen de regio te kunnen faciliteren, zonder dat telkens een bodemonderzoek of partijkeuring hoeft te worden uitgevoerd, is een regionale bodemkwaliteitskaart opgesteld. De bodemkwaliteitskaart is gebaseerd op een (standaard) stoffenpakket bestaande uit parameters zoals zware metalen, PCB, PAK en minerale olie.
De bodemkwaliteitskaart bestaat uit de volgende deelkaarten:

1. Ontgravingskaart

De ontgravingskaart geeft een indicatie van de (berekende en gemiddelde) milieuhygiënische kwaliteit van een partij grond op onverdachte locaties die wordt ontgraven voor hergebruik elders. Hierbij is onderscheid gemaakt in de bovengrond (0,0-0,5 m -mv.), de ondergrond (0,5-2,0 m -mv.). Uit de kaart blijkt voor de meeste bodemkwaliteitszones dat de grond die vrijkomt uit zowel de boven- als de ondergrond, voldoet aan de eisen voor schone grond. Uitzondering vormt de voormalige stortplaats Vlagheide.

2. Toepassingskaart

Op de toepassingskaart is de kwaliteitsklasse aangegeven waar een partij grond of bagger aan moet voldoen wanneer men deze op een bepaalde locatie binnen de regio wil toepassen. De toepassingskaart is een combinatie van de bodemfunctieklassenkaart (zie toelichting hieronder) en de kaart met de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem. Uit deze kaart blijkt dat binnen Meierijstad alleen schone grond en bagger mogen worden toegepast.

3. Bodemfunctieklassenkaart

Op de bodemfunctieklassenkaart is het gemeentelijk grondgebied op basis van het huidige en bekende toekomstige grondgebruik ingedeeld in de functies:

- Industrie
- Wonen
- Landbouw/natuur

De bodemfunctieklassenkaart speelt een belangrijke rol bij het toepassen van partijen grond of baggerspecie op de landbodem. Eén van de uitgangspunten van het Besluit bodemkwaliteit is namelijk dat de milieuhygiënische kwaliteit van de toe te passen partij grond of baggerspecie geschikt moet zijn voor het gebruik van de ontvangende bodem (de bodemfunctieklasse). Dus bijvoorbeeld grond uit gebieden met de functie/klasse 'industrie', kan niet worden toegepast in gebieden met de functie/klasse 'landbouw/natuur' of 'wonen'.

PFAS

Bovengenoemde bodemkwaliteitskaarten zijn op basis van een standaard stoffenpakket opgesteld. Sinds enige tijd is de aandacht voor PFAS in de bodem sterk toegenomen. Reden waarom hiervoor een aparte Nota bodembeheer en bodemkwaliteitskaart is opgesteld. PFAS is een afkorting voor Poly- en Perfluoralkylstoffen. Dit zit onder andere in verf, blusschuim, pannen en kleding. Verspreiding geschiedt via de lucht en de stof is neergekomen in heel Nederland. Uit de bodemkwaliteitskaart PFAS blijkt dat het gehalte aan PFAS in de bodem in Meierijstad ruim onder de norm zit. PFAS vormt derhalve geen probleem voor grondverzet.

Voor het verbeteren van de bodemkwaliteit geeft de Nota bodembeheer aan hoe moet worden omgegaan met oude en nieuwe bodemverontreinigingen. Deze worden bijvoorbeeld door een toezichthouder geconstateerd of worden gemeld door de veroorzaker zelf of door derden. De Nota bodembeheer beschrijft de verschillende procedures die moeten worden gevolgd en gaat daarbij in op het onderscheid tussen ernstige en niet-ernstige gevallen.

1.3 Duurzaam hergebruik van grond

De Nota bodembeheer is gericht op het stimuleren van hergebruik van vrijkomende grond. Om de mogelijkheden tot hergebruik binnen een ruimere regio te bieden, zal eerder gebruik worden gemaakt van hergebruik van grond. Door hergebruik van grond wordt er minder aanspraak gemaakt op grond uit primaire winningen. Hierdoor worden delfstoffen bewaart voor toekomstige generaties en kringlopen gesloten.

1.4 Het Besluit bodemkwaliteit schrijft toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure voor.

Als het college de keuze maakt voor dit bodembeleid, dan kan de procedure voor het vaststellen van dit beleid in gang gezet worden. Het doorlopen van de voorgeschreven procedure is nodig om een goed voorbereid raadsvoorstel aan de gemeenteraad voor te leggen.

Kanttekeningen

1.1 De Nota bodembeheer stamt uit 2019.

Door gebrek aan ambtelijke capaciteit is de vaststellingsprocedure pas laat opgepakt. Dit vormt echter geen belemmering voor vaststelling. De Nota bodembeer wordt in de praktijk al ambtelijk

toegepast, omdat het praktische informatie biedt waarmee snel kan worden beoordeeld of grondverzet geen problemen oplevert of dat uitvoerig bodemonderzoek achterwege kan blijven. Vaststelling van de Nota bodembeheer zorgt voor een bestuurlijke status van dit stuk.

Communicatie
Het ontwerpbesluit is via een publicatie in het gemeenteblad op overheid.nl en via een nieuwsbericht in de plaatselijke huis-aan-huis bladen bekend gemaakt. Professionele partijen die door de gemeente Meierijstad zijn gecontracteerd voor het uitvoeren van bodemonderzoek worden actief geïnformeerd over het bodembeleid. Daarnaast zijn de Regionale bodemkwaliteitskaart, Bodemkwaliteitskaart PFAS en de Nota bodembeheer met bijbehorende 'Nota bodembeheer PFAS' via internet openbaar toegankelijk (https://bodemloket.odbn.nl/).

Participatie
De Nota bodembeheer is een ambtelijk opgesteld stuk waarbij inhoudelijke (vak)specialisten vanuit 'bodem' en 'civiele werken' van diverse gemeenten (Meierijstad, CGM (Cuijk-Grave-Mill) en Den Bosch) alsmede de ODBN input hebben gegeven. De Nota bodembeheer 2019–2024 is een verdere uitwerking van een eerdere Nota bodembeheer, waarbij door de ODBN een (telefonische) verkenning is gedaan bij marktpartijen zoals grondverzetbedrijven en aannemers.

Participatie met burgers tijdens de beleidsontwikkeling heeft niet plaatsgevonden omdat de Nota bodembeheer is gericht op vermindering van de administratieve lasten voor bedrijven (de eerder genoemde marktpartijen) en de bescherming van de bodemkwaliteit op niveau blijft/is. Het raakt daarmee niet aan de belangen van burgers.

Het ontwerpbesluit tot vaststelling van de Nota bodembeheer en de Regionale Bodemkwaliteitskaart met de bijbehorende stukken betreffende PFAS hebben voor eenieder ter inzage gelegen. Iedereen heeft kennis kunnen nemen van de inhoud van de stukken en heeft de gelegenheid gehad om een zienswijze in te dienen. Er zijn geen zienswijzen binnengekomen.

Duurzaamheid
De Regionale bodemkwaliteitskaart, Bodemkwaliteitskaart PFAS en de Nota bodembeheer met bijbehorende 'Nota bodembeheer PFAS' leveren een positieve bijdrage aan duurzaamheid. Met name op het onderdeel planet. Zie bijlage 5 voor de PPP-scan.

Financiële toelichting
Het voorgestelde bodembeleid heeft voor de gemeente Meierijstad geen financiële gevolgen ten opzichte van de begroting. Met het voorgestane beleid kunnen voor de gemeente en derden eventueel wel besparingen worden gerealiseerd bij:

- onderzoekskosten voor de toe te passen grond en de ontvangende bodem en bij het toepassen van grond;
- transport-, reinigings- en/of stortkosten van vrijkomende grond;
- aanschafkosten voor de toe te passen primaire grondstoffen (zand uit zandwinputten) en secundaire grondstoffen (bijvoorbeeld grond van een grondbank)

Indien van toepassing en substantieel worden deze besparingen in de begroting van de gemeente Meierijstad opgenomen.

Planning
Het raadsbesluit zal via publicatie in het gemeenteblad op overheid.nl en via een nieuwsbericht in huis-aan-huis bladen aan iedereen worden medegedeeld. Hierin zal worden benadrukt dat het bodembeleid geen praktische gevolgen zal hebben voor de gemiddelde burger. Het is vooral van belang voor initiatiefnemers en professionele partijen zoals adviesbureaus en grondverzetbedrijven.

Rechtsbescherming
Tegen de vaststelling van de Bodemkwaliteitskaart en de Nota bodembeheer kan beroep worden ingesteld bij de Raad van State (art. 50 Besluit bodemkwaliteit).

Monitoring en evaluatie
De Regionale bodemkwaliteitskaart, Bodemkwaliteitskaart PFAS en de Nota bodembeheer met bijbehorende 'Nota bodembeheer PFAS' worden in beginsel vastgesteld voor de duur van 5 jaar. Bodembeheer en de zorg voor bodemkwaliteit maakt onderdeel uit van de zorg voor de leefomgeving. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2023 vallen de Regionale bodemkwaliteitskaart, Bodemkwaliteitskaart PFAS en de Nota bodembeheer met bijbehorende 'Nota bodembeheer PFAS' van rechtswege via het overgangsrecht direct in het tijdelijke deel van het Omgevingsplan. Het gebiedsspecifieke beleid kan hiermee na de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden voortgezet.

Bijlagen
1. Nota bodembeheer
2. Nota bodembeheer PFAS
3. Regionale bodemkwaliteitskaart
4. Bodemkwaliteitskaart PFAS
5. PPP-scan

Onderliggende documenten
Nvt

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad,

De secretaris,	De burgemeester,
Drs. M.G.C. Wilms –Wils RA	ir. C.H.C. van Rooij

De raad van de gemeente Meierijstad,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 5 april 2022

Gelet op artikel 44 van het Besluit bodemkwaliteit

Besluit gemeenteraad:
vast te stellen:
- de Nota bodembeheer en Nota bodembeheer PFAS
- de Regionale Bodemkwaliteitskaart en Bodemkwaliteitskaart PFAS

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 10 mei 2022

De raad voornoemd,

De griffier,	De voorzitter,
A.F.J. Franken	ir. C.H.C. van Rooij